

EMPORDÀ

Periodic Nacionalista Republicà. Surt els dissabtes.

ANY I.

Figueres 6 Juny de 1908.

N.º 9

En Baró a la presó

En el nombre passat varem tenir un oblit imperdonable, al parlar de l'empresonament d'en Baró, no fent públic el nostre agrahiment per la bondat i cavallerositat ab que els digníssims senyors xef de la presó D. Joan Machín, i vigilants D. Josep i D. Arseni Mesa, han tractat al nostre amic, i la exquisida amabilitat ab que han rebut a tots els que hem anat a visitar-lo.

Les gracies els hi donem ab tot el cor, i tinguin-nos desd'are i sempre a tots nosaltres per amics disposats a servir-los incondicionalment en tot lo que puguem.

El nostre estimat company segueix rebent innumbrables proves d'adhesió i simpatia.

La Junta Permanent de la Unió Catalanista li ha dirigit una expressiva comunicació, animant-lo i oferint-se-li.

Els nacionalistes republicans de Palafrugell també li han enviat una entusiasta salutació, i en Marius Aguilar, redactor de *El Poble Català*, una enèrgica carta. Nostre bon amic en Pous Pagés ha parlat en un dels seus «Tot Passant» del empresonament del nostre Director, fent remarcar el contrassentit de que no's digui res a dos generals que en ple Senat s'insulten, i en cambi es tanqui a la presó i es processi a un periodista per sospites de que en les seves paraules hi pugui haver lo que de una manera clara ningú hi ha sabut veure.

La Publicidad, *La Campana de Gracia*, *Metralla*, *La Lucha*, de Girona, la *Revista Olotina*, el nostre colega local *El Regional*, etc., fan pública també llur simpatia pè'l nostre Director, davant de la persecució de que es objecte.

A la presó, l'han visitat aquets dies una comissió de la Joventut Federalista de Figueres, i els senyors Felip Llonch, Pere Bosch Bosch, Eudald Soler, Josep Viader, Emili Pujadas, Miquel Lagresa, Francisco i Lluís Lacasa, Eloi Pomés, Ricard Nadal, Baldiri Rosa, Lluís Giralt, i molts més dels quals ignorem el nom.

Aquestes proves d'afecte animarien an en Baró en mitj de la seva desgracia, si en Baró tingués necessitat de que l'animessin. Pero la seva serenitat i fermesa d'esperit son tant grans, que més aviat és ell qui està en disposició d'encoratjar an els que defalleixin.

Fondament agraim a tothom la bona voluntat manifestada a la víctima del regim de terror en que vivim.

Cal revenir-se

Va a plantejar-se al parlament la lluita contra la Llei de Jurisdiccions. Jo tinc molts dubtes sobre 'l resultat d'aquesta campanya, perque no sols s'ha afegit la Solidaritat per l'amistament de la seva dreta amb el maurisme, sino que també el poble, i amb ell la generalitat dels que en la tribuna i en el periódic li parlen de la cosa pública, s'han acobardit vergonyosament.

Devant de la llei que converteix el territori del Estat espanyol en un *cuartel*, no sols hi ha hagut prudencia, sino por.

—No toquem aixó! No parlem d'alló altre!

L'esperit casulá no's cansa de repetir aquell «no

t' emboliquis». Les nostres esposes i mares—que no tenen pas res de les antigues espartanes—han triomfat en l'esperit ciutadà fent el joc de 'l despotisme que vol esporuguir-nos. ¿Pera quant se guarden les energies ¡llamp de Deu! si devant de les lleis opressores tot-hom diu «no t' emboliquis»?

Fins en els Estats mes progressius, avui s'hi fa sentir la reacció contra els furs de l'esperit civil, limitant la manifestació de cert ideals. No obstant, un cercle de ferro mil voltes mes estret limita les nostres paraules i tot-hom resta resignat, esporuguit pensant en la familia de casa; gairebé ningú pensa en la familia de la Nació, en els fills del poble lligats de peus i mans.

Contra l'envalentonament de la tirania, que'ns menaça amb el terrorisme d'una nova llei especial, contra les agalles dels aspirants a la dictadura, s'hi ha de respondre d'una manera digna. S'ha de demostrar que hi ha un poble de ciutadans que no temen la lluita ni el sacrifici individual.

L'Historia ens ensenya que cada deslliurament, cada conquesta de justicia, ha sigut conseguida per els esperits generosos que no han regatejat el seu esforç ni la seva sang.

JOSEP BARÓ.

...Els romans d'avui en dia tenen la mateixa torça de braç que llurs avis ¡mes oh! época fatal! les animes de nostres pares son mortes. Ja no'ns governa mes que l'esperit de nostres mares. El jou que patim i la paciència pera aguantar-lo prova que no som mes que dones miserables!

SHAKESPEARE.

Impresions i notes

Sobre política republicana catalana

Sense por d'esser anatematitzats, bé podem afirmar la liquidació total i definitiva del antic partit republicà espanyol. L'explicació's dona senzillament per la seva incapacitat d'adaptació a les fórmules positives del mon actual, que l'ha fet estancar-se en les aigües mortes d'una protesta constant i xorca, sense adonar-se de que l'humanitat seguia caminant. El partit republicà no ha volgut deixar d'esser en aquets últims anys lo que ha sigut sempre, un organisme exclusivament polític.

No volem negar la seva obra; mercés en gran part an ella, avui tenim incorporades en les lleis la major part de les llibertats polítiques, i no's compren, en realitat, la necessitat de cap revolució política. Be es veritat qu'han contribuït al enderrocament del partit republicà les concupiscencies, l'incultura general, els afanys de dominació política qu'homes poc escrupulosos han satisfet; empro per damunt de tot, domina 'l fet, principal causa de sa ruina, de qu'es un partit exclusivament burgés; els partits radicals del dia tenen que ser socials; si no, se condempnen a l'impotencia. Les lluites actuals son de caracter económic, i les multituds en tot el mon cada dia s'aparten més de totes aquelles antigues etiquetes que porten l'esperit de les

velles agrupacions polítiques, incorporat als privilegis socials. En realitat, estém presenciant la baralla de dos mons; l'un, integrat per tots els partidaris de l'organització vella de la societat, tan republicans com monárquics; l'altre, format per tots aquells que volen la desaparició de la desigualtat en els medis de lluita per la vida, dels salaris, de la distribució desigual é injusta de la riquesa. Perqué fixeu-se en l'exemple viu que'ns ofereix la República Francesa.

Segons els nostres antics panegiristes republicans, deuriem veure en ella un equilibri i benestar complerts. Lluny d'aixó, en pocs països es més aguda l'oposició entre 'l mon capitalista privilegiat, en sa major part republicà, i les classes desvalgudes; al extrem que 'ls homes de la República, per sostenir-la, tenen qu'acostar-se cada dia més als partits socials. De modo que no es la forma de govern la que resol els conflictes, sino l'esperit i el sentiment social dels homes públics: per no haber aquest existit, hem pogut observar a Espanya, les pèrdues contínues de partidaris, i el divorci, cada dia més accentuat, de les masses societaries i el partit republicà. No s'entengui, ab tot lo dit, que la forma republicana no es més apte i progressiva, i que no s'adapta mellor a tota reivindicació, constituent, en realitat, un instrument preciós de transició.

Els republicans catalans, además, deuen considerar qu'aquesta lluita social presenta modalitats diferents en cada país, condicionades per el major o menor grau d'evolució per que ha passat el sentiment de justicia social en cada grupu étnic; notem, per exemple, que 'l problema agrari català, ab la substitució de les diverses formes de masoveria, qu'honren als nostres avantpassats, no pot presentar l'aspecte agut que's veu en les terres del sud d'Espanya, aont subsisteix una organització casi feudal de la propietat. Hi ha, pèr lo tant, un problema social català, francès, etc., i els homes progressius de cada país tenen qu'aplicar la llur activitat a resoldre 'l problema social propi, en una paraula, el problema social nacional; fins per aquest cantó, doncs, tenen que ser nacionalistes.

La nostra tasca, d'una banda, ha d'influir sobre les masses, educant-les, netejant-les dels pòsits cabilenys que les propagandes velles han deixat en la llur ànima, enfrenant-els-hi l'instint de violencies, engendradores de les contraries, que tendeix a surar en les reivindicacions de les classes oprimides, fent-els-hi veure que 'l seu esforç, que l'organització colectiva i económic, que la propaganda intensa i constant, serveixen mellor la seva causa de justicia; que cada generació ha de trevallar per l'altra que puja sense que pugui fruir dels resultats del seu esforç més que d'una manera parcial. La nostra acció deu esser educadora, despertant sentiments artístics, cultivant l'ànima plebeia, arrencant les males herbes de l'intolerancia i el fanatisme, que no poden precipitar, sino retrassar, la reparació de les injustícies socials.

D'altra banda, hem de fer veure a les classes privilegiades qu'existeix una llei universal, a la que ningú pot sustreure-s, anomenada per la ciencia llei de evolució, en virtut de la qual tot lo que viu cambia incessantment, prenent formes cada volta més perfectes; i tot intent o interès que tracti d'oposar-se-l'hi, tard o d'hora ha d'originar un conflicte, del que n'ha de resultar fatalment la destrucció violenta de la resistencia al compliment fatal d'aquella llei. Per propi egoisme, doncs, han d'evitar la revolució social que s'originaria del desequilibri del sistema económic, promogut per la seva cobdicia exagerada, fent-se conscients del moment històric en que viuen. De grat o per força